

[Per Hækkerup.]

dømme, hvad der egentlig ligger i den bemærkning, Khrustjev fremsatte i sin tale i lørdags.

Af den foreløbige redegørelse, som den engelske statsminister Macmillan gav for en uges tid siden i underhuset, fremgik det, at han i sine samtaler med Khrustjev mente at have fået bekræftet den vurdering, at nedrustningsforhandlingerne i 10 mands udvalget vil have temmelig små chancer i den kommende tid, men at til gengæld forhandlingerne om at indstille prøvesprængningerne i alt fald kunne fortsættes. Også deri ligger der en vis tilkendegivelse af, hvad det er for en situation, vi står over for, men det er givet, at nogen virkelig vurdering er man ikke i stand til at foretage; og så vidt jeg kan se, betyder den klimaforandring, der er indtrådt, da heller ikke en sådan fundamental ændring af situationen, at der kan være den ringeste tale om, at grundlaget og baggrunden for vor udenrigspolitik er ændret.

Jeg mener, vi skal fastholde forhandlings- og afspændingslinjen i vor udenrigspolitik. Vi må, såvel i De Forenede Nationer som i NATO, virke for, at vesten udnytter andre reelle forhandlingsmuligheder bl. a. til standsning af prøvesprængninger; antallet af forhandlingsmuligheder vil dog nok blive lidt mindre i den kommende tid.

Jeg mener, at vi i de standpunkter, vi tager, i det, vi siger, i det, vi fremfører det ene og det andet sted, til stadighed må have for øje at søge at befordre en forhandlings- og afspændingssituation i den store politik; men jeg mener samtidig, at vi må fastholde den anden hovedlinje i vor udenrigspolitik, d. v. s. sammenholdet og forsvarslinjen i den vestlige verden.

I diskussionen om erfaringerne efter Parismødet har det været fremført, at der måske nok var behov for en forbedring af konsultationsvirksomheden inden for NATO, og noget kunne vel også nok tyde på, at dette kunne være påkrævet. Jeg vil dog gerne benytte lejligheden til at sige, at en udvidelse af konsultationsvirksomheden inden for NATO, som i sig selv vil være særdeles ønskelig, ikke må få den form, at det tidligere afviste forslag: at de tre store blandt de vestlige magter skulle udgøre en slags overbestyrelse for NATO, nu

bliver ført ud i livet. Jeg har set, at min engelske partifælle Hugh Gaitskell fremførte en sådan tanke under debatten i underhuset i går og imødeså en vis modstand fra de små landes side. Jeg håber, at den højtærede udenrigsminister vil være enig med mig i, at vi i hvert fald formelt og også reelt, så langt det er muligt, må fastholde den fuldstændige ligeberettigelse under forhandlingerne i NATO-rådet. Man skulle også tro, at de tre stormagter kunne finde andre kanaler til samtale, hvis de endelig havde noget, de ville drøfte.

Jeg vil også gerne nævne en tredje linje i vor udenrigspolitik, som det glædede mig at den højtærede udenrigsminister gjorde til genstand for en temmelig fyldig omtale. Jeg tænker på vort forhold til den oversøiske verden. Heldigvis er det ikke udelukkende triste tegn, vi ser i den allerseneste tids udvikling, når vi kaster blikket ud over verden uden for Europa. Blandt de glædelige begivenheder kan man nævne Syngman Rhees fald i Sydkorea.

Lidt mere blandet er glæden over udviklingen i Tyrkiet. Det fædede Menderestyre kunne ikke gøre krav på nogen særlig sympati i et demokratisk land i betragtning af de terrormetoder, den bladcensur og anden undertrykkelse af friheden, som dette regime præsterede. Men glæden er blandet, fordi vi står usikre over for, om militærets overtagelse af magten vil bane vejen for en demokratisk udvikling. Det er muligt, at man kan finde eksempler på, at det er sket tidligere i historien, men normalt bekræfter historien ikke, at et militærstyre er den umiddelbare indgangsport til et demokratisk styre. Jeg deler imidlertid den højtærede udenrigsministers håb om, at udviklingen både i Korea og Tyrkiet må bane vejen for frie valg.

Absolut ikke glædelig er den ulykkelige udvikling i Sydafrika. Man står her over for et hvidt mindretals politik, som i hvert fald set fra disse breddegrader — men det er klart, at vor evne til at vurdere disse forhold må være begrænset — tegner sig som en temmelig desperat politik. Man kan vanskeligt forestille sig andet end, at det, hvis de fortsætter ret meget længere ad den vej, vil ende i en eksplosion. Her må det være vor opgave, mener jeg, i vor politik og vore tilkendegivelser over for